

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך.....1
- ב. בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו אמר רבא בשפתיו לא חטא בלבו חטא.....3
- ג. מלמד שהיה נוזל שדה מיתומים ומשביחה ומחזירה להן.....4
- ד. ולב אלמנה ארנין דכל היכא דהוה (איכא) אלמנה דלא הוה נסבי לה הוה אזיל שדי שמיה עילוה והוה אתו נסבי לה.....6
- ה. אברהם אפילו בדידיה לא איסתכל.....7
- ו. תבשיל של עדשים לנחם ... מה עדשה זו אין לה פה אף אבל אין לו פה דבר אחר מה עדשה זו מגולגלת אף אבילות מגולגלת ומחזרת על באי העולם מאי בינייהו איכא בינייהו לנחומי בביעי.....8

דף טז.

א. ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך

חייב אדם¹ לברך על הרעה בדעת שלמה ובנפש חפצה, כדרך שמברך בשמחה על הטובה, שנאמר² (תהילים קא פסוק א) חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה וְנֹאמַר (איוב א פסוק כא) ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך³ כי הרעה לעובדי השם היא שמחתם וטובתם, כיון שמקבל מאהבה מה שגזר עליו השם נמצא שבקבלת רעה זו הוא עובד את השם, שהיא שמחה לו. ובכל שיארע לו יצדיק עליו את הדין.

ולכן נהגו לומר בהוצאת המת לקבורה עֲקֵבֵיָא⁴ בן מהללאל אומר, הסתפל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עברה. דע, מאין באת, ולאן אתה הולך,

¹ שו"ע ונו"כ או"ח רכב ג

² עטרת צבי

³ ה' נתן וה' לקח" איננה מליצה של תנחומין גרידא, אלא שזוהי הגדרת המציאות. נתן הקדוש ברוך הוא את החיים להאדם שישתמש בהם, אבל לא שיהיו קנויים לו לעשות בהם כאדם העושה בתוך שלו. לקחת את החיים בחזרה אפשר רק למי שנתנם, להקב"ה, ולא לאדם עצמו. איננו בעל – הבית, במובן זה, על עצמו. לאור ההלכה לגריש זווין – משפט שיילוק לפי ההלכה

⁴ אבות ג א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

וּלְפָנַי מִי אַתָּה עֲתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן. מֵאַיִן בָּאתָ, מִטַּפָּה סְרוּחָה, וּלְאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ, לְמָקוֹם עֶפֶר רְמָה וְתוֹלְעָה. וּלְפָנַי מִי אַתָּה עֲתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן, לְפָנַי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

ואח"כ פסוקי צדוק הדין⁵ (דברים לב פסוק ד) הצור תמים פעלו פי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא. (ירמיה לב פסוק יט) גדל העצה ורב העלילה אשר עיניך פקחות על כל דרכי בני אדם לתת לאיש פדרכיו וכפרי מעלליו. (תהילים צב פסוק טז) להגיד פי ישר ה' צורי ולא עלתה עולתה בו. (איוב א פסוק כא) ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מברך. (תהלים עח פסוק לח) והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפן ולא יעיר כל חמתו.

ואם יבוא לו הפסד⁶ בממונו חס ושלום אל יצטער על כך, ואל יפחות בכך מתורתו ועבודתו ומכל דבר מצוה, וישים אל ליבו מקרא מלא ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מברך, שפירושו בראשית חכמה כל מקום שנאמר וה' היינו הוא ובית דינו, ואחרי שמבית דין שלמעלה נגזר עליך הפסדך יהי שם ה' מבורך על דשקלת למטרפסך כלומר שנטלת לכפרת העון, כל עונשך בהאי עלמא כלומר בעולם הזה לכפרת עוונותיך, שלא תאבד על ידיהם שום זכות מעולם הבא⁷, כי יפה שעה אחת בעולם הבא מכל חיי העולם הזה.

וכבר התבאר במסכת ברכות דף ס. שביותר צריך האדם לקבל באהבה ובשמחה יסורי נפש חרפות ועלבונות וכדו' וכלשון הרמ"ק בספרו תומר דבורה (פ"ב) "שיחשוב על

⁵ המובאים בע"ז יח. ובימים שאין אומרים תחנון אין אומרים צידוק הדין אלא רק משנת עקביא פסוק והוא רחום

⁶ יוסף אומץ חלק ב פרק הביטחון –

⁷ ובפרט אחרי שלא בא לך שום הפסד מעוונותיך רק הפסד ממונך, ואפשר שנשאר לך ממנו כפי צורךך למחיתך ולכלכל בני ביתך, אם כן מה לך כי נזקקת להצטער מאוד על זה. הלא אף אם יש לך מלוא ביתך כסף וזהב אין יתרון לבעליו כי אם ראות עיניו וטרף נפשו ובני ביתו, והנותר לעת מצוא זו מיתה תשאירהו בקרב הארץ ולא תוליכהו עימך לעולם הבא, ומי יודע הבא אחריו לקחת ממונך החכם יהיה או סכל יהיה, ומי יודע אם ישאר בידו, על דרך שאמרו חכמינו ז"ל אם לא בא הוא בא בנו, ואם לא בנו בא בן בנו. וכל דאגותיו לא יועילו לו שיבטח ליבו שישאר ממונו ביד זרעו, כאשר בזמנינו זה ראינו כמה וכמה שאבותיהם היו בגרם המעלות והעושר, וזרעם הבאים אחריהם בהמות ירעו, ויש מהם אפילו בחיי אבותיהם, ויש מהם שהעשירים עצמם בשפל ישבו. אם כן למה יצטער על עולם שאינו שלו בדאגה שאינה מועלת לו כלום. ואם תמצא לומר שיוכל להועיל ולהיטיב לזרעו אחריו, מכל מקום אין לו לחסור נפשו ממנו עבורם, כמאמר חזקיה טוב הדבר אשר דברת כי יהיה שלום ואמת בימי. ואפילו אם ממונו נפסד עד שגם מזונותיו הצריכים לעצמו נתקפחו, יחשוב שעוניו ובושתו לקבל מתנת בשר ודם הם לכפרת עוונותיו, ולא ידאג ולא יצטער. שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרך היומי

מסנת בבא בתרא

עוונותיו תמיד וירצה בטהרה ובתוכחות ויסורים, ויאמר מה הם היסורים היותר טובים בעולם שלא יטרידוני מעבודת ה', אין חביב בכולם מאלו שיחרפוהו ויבזוהו ויגדפוהו שהרי לא ימנעו ממנו כוחו, ואינו בחולאים ולא ימנעו ממנו אכילתו ומלבושו, ולא ימנעו חייו וחיי בניו במיתה, א"כ ממש יחפוץ בהם ויאמר מה לי להתענות ולהסתגף בשקים המחלישים כוחי מעבודת ה' וכו' אסתגף בבזיון בני אדם וחרפתם לי ולא יסור כוחי וכו' וישמח בהם ואדרבה יחפוץ בהם" וכו'.

ב. בנל זאת לא חטא איוב בשפתיו אמר רבא בשפתיו לא

חטא בלבו חטא

כבר התבאר במסכת קידושין דף לט: - שמחשבה רעה כלומר מחשבה לעשות עבירה, כשאינ המחשבה עצמה אסורה בעצם אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, שנאמר (תהילים סו פסוק יח) אָוֶן אִם רָאִיתִי בְלִבִּי לֹא יִשְׁמַע אֲדֹנָי⁸, ולפיכך אם חשב לעשות עבירה ולא עשה, אינו נענש עליה כאילו עשה⁹, ואפילו אם ההמנעות מעשייתה אינו משום כבישת יצרו, אלא משום שלא נודמן לו לעשותה¹⁰, ואפילו אם נמנע מעשייתה באונס. ויתבאר עוד להלן דף מ. בעזה"ת.

מחשבת עבודה זרה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה¹¹, שנאמר (יחזקאל יד פסוק ה) לְמַעַן תִּפְשֶׁת אֶת פִּית יִשְׂרָאֵל בְּלִפְמֹ אֲשֶׁר נָזְרוּ מֵעַלֵּי בְּגִלּוּלֵיהֶם כֹּלָם, שעבודה זרה חמורה משאר עבירות¹², שכל הכופר בה כמודה בכל התורה כולה.

⁸ תוספתא פאה פ"א ה"ד, והובאה בקדושין מ"א, ובירושלמי פאה פ"א ה"א, ועי' תקוני זוהר תיקון סט (ק"ח ב) וזוהר חדש תקונים ח"ב (צח א). ועי' ח"א למהר"ל קדושין שם, בטעם הדבר,

⁹ עי' תורת משה (חת"ס) במדבר ל יג וגליוני הש"ס ב"ב פח ב, שצידדו לומר שהיינו כאילו לא עשה, אבל יש לו חטא

¹⁰ עי' מאירי כאן, וע"ש שאע"פ שאינו נענש עליה כעושה מעשה, מ"מ נענש, כיון שלא נמנע מחמת העבירה, ועי' ציון הקודם, ועי' שו"ת רדב"ז ח"ז סי' כט, שם שאם לא היתה המניעה מפני שהתגבר על יצרו, הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה.

¹¹ ובזה יישב בעיון יעקב כאן אמאי נחשב חטא הכא לאיוב אע"ג שרק בלבו חטא

¹² . ועי' מאירי שם לט ב, שמחשבת ע"ז כמעשה גמור, כיון שעיקר עניני היחוד והאמונה תלויים במחשבה, וכעיי"ן בח"א למהר"ל שם, וצ"ב שבגמ' נתנו טעם אחר. ועי' תורת הרא"ם (מרגליות) פ' ויצא ד"ה וידר, שה"ה מחשבת גילוי עריות ושפיכות דמים, שהן עבירות חמורות.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרך היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

יש שציידדו¹³ לומר בדעת ראשונים, שהיינו דוקא כשכבר עבד עבודה זרה פעם אחת. ויש שציידדו¹⁴ לומר בדעת ראשונים, שהיינו דוקא אם נאנס ולא עשאה, אבל אם יש יכולת בידו לעשותה ונמנע מכך בשביל כבוד ה', אינו נענש עליה.

גוי¹⁵ החושב מחשבה רעה¹⁶, הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה – שמן הסתם היה עושה אותה אם לא היה נאנס,

בחוץ לארץ, יש מן האחרונים¹⁷ שכתב שמחשבת עבירה מצטרפת למעשה¹⁸, ויש חולקים¹⁹.

ג. מלמד שהיה גוזל שדה מיתומים ומשביחה ומחזירה להן

למרות שגניבה היא איסור גם על מנת להחזיר, י"א²⁰ שאדם המפורסם בחסדיו וידוע שמה שעושה הוא לטובת אחרים, אם עושה על מנת להיטיב למי שגונב ממנו, כגון שגונב כדי להשביח חפץ חבירו מותר.

וכבר התבאר במסכת ב"מ דף סא. שאיזהו גנב²¹, זה הלוקח ממון אדם בסתר ואין הבעלים יודעים, אבל אם לקח בגלוי ובפרהסיא, אפילו אין הבעלים יודעים אין זה גנב, אלא גזול. וכל הגונב ממון משהו פרוטה ומעלה²², עובר על לא תעשה, שנאמר (ויקרא יט פסוק יא) לא תגנבו. ואחד הגונב ממון ישראל או הגונב ממון גוי עובר עבודה זרה²³, ואחד הגונב את הגדול או את הקטן.

¹³ ברכת שמואל פ' עקב (מג ב), וע"ש שפ"י כן ד' רא"ש ר"ה פ"א סי' ה.

¹⁴ ע"י קרבן נתנאל ר"ה שם אות א, בד' רא"ש שם. וע"י מכתב לחזקיהו ר"ה יז ב (גמ א ואילך) שהאריך מכמה אחרונים בד' הרא"ש.

¹⁵ למאן דס"ל איוב מאו"ה היה מבואר למה הכא צירף הקב"ה מחשבתו לחטא

¹⁶ תוס' קדושין למ ב ד"ה מחשבה

¹⁷ עיון יעקב כתובות קי א, ע"ש בטעם הדבר, וביאר בזה גמ' שם: כל הדר בהוצה לארץ כאילו עובר ע"ז, שהרי הוא לגבי כל העבירות כע"ז שמחשבה שלה מצטרפת למעשה

¹⁸ ולפי"ז עוד אפשר לבאר אמאי נצטרפה מחשבת איוב ותליא בפירושו עוין שלמפרשים שארם היה אם כן הוי בחול

¹⁹ ע"י דעת תורה יו"ד סי' ב אות סו, ובקו"א שם.

²⁰ כך יישב במאירי פה איך גזל איוב על מנת להשביח

²¹ רמב"ם גניבה פ"א ה"ג, שו"ע חו"מ סי' שמח סעי' ג וסמ"ע ס"ק ז וביאור הגר"א שם

²² רמב"ם שם ה"א, שו"ע שם סעי' א וסעי' ב

²³ אך נראה לי לכאורה דאף להסוברים גזילת גוי דרבנן מ"מ גניבת גוי אפשר דמן התורה אסור, להסוברים דאף על מנת למיקט ואף שלו אסור לגנוב מן התורה, כמבואר לקמן מזה נראה דהתורה לא אסרה זה מדין

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

י"א²⁴ שהגונב²⁵ דרך שחוק, או הגונב כדי להשתמש על מנת להחזירו אח"כ או הגונב כדי לצערו²⁶ ומתכוין להחזירו אח"כ, או הגונב על מנת לשלם לו כפל שרוצה להנותו ויודע שלא יקבל ממנו, אינו אסור משום לאו זה²⁷. ומכל מקום הכל אסור שלא ירגיל עצמו בכך²⁸. וי"א²⁹, שבגונב³⁰ דרך שחוק או על מנת לשלם אסור מן התורה.

ממון לבד רק המדה הגרועה הזאת בעצמה התורה אסרה, א"כ בשלמא גזל שהוא רק דהתורה אסרה ממון חבירו א"כ אפשר דשל גזל לא אסרה כי הממון שלו הפקר לאותן שיטות, אבל גניבה דאף שלו אסור לגנוב כדי שלא ילמוד מדה הגרועה הזאת, א"כ אף מגוי אסור כדי שלא ירגיל בזה ועל זה הקפידה התורה. אך לכאורה לשיטות אלו, גם בפחות משה פרוטה עובר על הלאו הזה, דמרגיל עצמו בזה ולא ממעם חצי שיעור. (מנחת חינוך מצוה רכד אות ד).

²⁴ רמב"ם שם וש"ע שם סעי' א וסמ"ע ס"ק ב

²⁵ ובלחם משנה שם ה"א הקשה על זה כיון דבש"ס ב"מ ס"א ע"ב אמרינן דלא צריך קרא לגניבה דילפינן מריבית ואונאה, רק הפסוק הזה לא תגנובו איצטריך שלא לגנוב על מנת למיקט, א"כ הוא איסור דאורייתא, ועי"ש מה שתירץ דהר"מ סבירא ליה דלא ילפינן מריבית ואונאה א"כ הפסוק הזה מורה כפשוטו, ועי"ש מה שהקשה על זה. ומ"מ לדידי צ"ע, כיון דקרא סתמא כתיב לא תגנובו, ממילא משמע דבכל ענין אסור דהכל בכלל גניבה. (מנחת חינוך מצוה רכד אות א).

²⁶ ועיין בשו"ת שצל החכמה ח"ג סי' מה שבגניבת הגוי אין איסור ע"מ למיקט.

²⁷ כך דייק במנחת חינוך שם שהרי הרמב"ם חילק את ההלכה לשני דינים דין גונב כל שהוא שכתב שאסור מן התורה ודין גונב ע"מ למיקט שאינו אלא שלא ירגיל עצמו עי"ש שחילק בין גניבה לגזילה וז"ל והנה מדברי שיטה מקובצת ס"פ המפקיד (ב"מ מא, א) נראה דגזול ע"מ לשלם אינו חייב באונסין ע"ש בסוגיא דשליחות יד וז"ל: 'וגזלן ושואל שלא מדעת שייכי בכל אדם בין שומר בין אינש דעלמא, אבל שולח יד ליתיה אלא בפקדון ושמו מוכיח עליו וכדאמר קרא גבי שומרינן אם לא שלח ידו. והנוטל לגזול על דעת ליטלה כולה או ליטול מקצתה או שיחסרנה ולא ישלם לבעליו והוא חייב באונסין מכיון שמשך לדעת כן אע"פ שלא חסר והשולח יד בפקדון דעתו ליטול ולחסר הכל או מקצת על דעת לשלם לבעלים' עכ"ל. ומשמע דבאינש דעלמא אינו חייב באונסין אם הגביה ע"מ לשלם ומכ"ש גונב ע"מ למיקט ולהשיבו בעינא אח"כ ואכתי צ"ע".

²⁸ עיין כסף הקדשים שכתב שאם אינו מוכה מיד ע"י אחר, ודאי אין צריך למעם שלא ירגיל עצמו כיון שיש חשש הפסד שלא יפרע לגנוב. ולכן אפילו אם יש לו אומדנא ברורה שאותו אדם רוצה שיגנוב ממנו וזכות הוא לו, מ"מ אסרה תורה ולא פלוג ואפי' בפעם אחת וקים ליה שעצמו שלא יעשה כן שנית ולא יתרגל בכך אסור.

²⁹ חינוך רכד

³⁰ וז"ל החינוך שם: "מדיני המצוה. מה שאמרו זכרונם לברכה [ב"מ ס"א ע"ב] שאסור מן התורה לגנוב אפילו על מנת להחזיר או על מנת למיקט, כלומר כדי להכעיס בעל הגניבה ולהבהילו לשעה ולהחזיר לו הדבר אחר כך, וכן אמרו בספרא, לפי שנאמר בגניבה [שמות כ"ב, ג'] שנים ישלם, למדנו עונש, אזהרה מנין, תלמוד לומר לא תגנובו, לא תגנובו אפילו על מנת למיקט, לא תגנובו על מנת לשלם ארבעה וחמשה". ולכאורה בגונב על מנת למיקט ילקה על הלאו הזה, דלא שייך ניתן לתשלומין דהתורה לא אסרה מחמת ממון, שהוא אינו רוצה ממון אחרים ומ"מ אסרה התורה א"כ לא הוי לאו הניתן לתשלומין, וילקה כמו הלאו דהובל דבשעה פרוטה משלם ואינו לוקה ובפחות משה פרוטה דאינו משלם לוקה, א"כ כאן נמי היכי דלא שייך חזרת המעות ילקה. (מנחת חינוך שם אות א).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

י"א 31 שלא אסרה תורה ע"מ לשלם אלא רק בישראל ולא בגוי³².

י"א 33 שלגזול על מנת להחזיר אינו באיסור זה

י"א 34 שבמקום בו לא שייך שהבעלים יצטערו מכך כגון יתומים קטנים אין איסור.

י"א 35 שבגזילת קרקע כשמטרתו להחזיק עבור הנגזל ולשבתה אין איסור ולא נאמר איסור זה אלא במטלטלין ששייך בהם מעשה גניבה.

ד. ולב אלמנה ארנין דכל היכא דהוה (איכא) אלמנה דלא

הוה נסבי לה הוה אויל שדי שמייה עילוה והוה אתו נסבי

לה

³¹ בשו"ע הרב הל' גזילה סעי' ד (בהשמטת הצנזור) כתב, שלא אסרה תורה ע"מ לשלם אלא רק בישראל ולא בגוי, וכן באו"ח סי' תמ בקונט' אחרון סעי' יא כתב דאיסור לגנוב ע"מ לשלם אינו משום גניבה אלא משום לא תחמוד (ל"ת רסה), וזה אין שייך בממון עכו"ם. ועיין שו"ת אבני נזר או"ח סי' מד וכן עיי"ש בסי' שכה אות י וז"ל: "בדין גזל מגוי ויהיב דמי שכתבתי שמוטר. וכבודו מביא ראיות דגזול על מנת לשלם אסור. גם אנכי דעתי דעל מנת לשלם אחר זמן אסור שנחשב גזל. אך במשלם תיכף או מזומן בידו לתתו תיכף דכהאי גוונא חשיב הילך שבזה מיירי הש"ס בבא קמא (דף קי"ג ע"ב) בזה לא חשיב גזל". ועיי"ש בסי' שכד שכתב שאין איסור חמס בגוי דהיינו שלוקח בע"כ של גוי ומשלם לו מיד, ועיין בפמ"ג או"ח סי' תרד משב"ז סוס"ק א שמסתפק שם בדבר זה ועיין שו"ע הרב הל' גזילה סעי' כג.

³² הרמ"ה שיישב איך גזל איוב שהאו דרשה רק למ"ד שמא"ה היה רק לישראל אסור כדיליף בב"מ מקרא, אבל לגוי שרי. וכן תירצו הפני שלמה והקו"ש. דרבא לשיטתו דאמר לעיל איוב בימי מרגלים היה, וע"כ סבר דלא מישראל היה.

³³ הפני שלמה והקו"ש וטל תורה דרק בגניבה אסור, דקרא מיירי בגניבה, אבל בגזילה שרי. וכ"כ הב"ח [סימן שנט] שרק בגניבה איכא איסור, והטעם כתבו הב"ח והפני שלמה דטעם האיסור כמש"כ הרמב"ם [גניבה א – ב] שלא ירגיל עצמו לכך, וזה שייך בגניבה שהיא בסתר ושכיחה טובא ולא שייך בגזילה. [וכע"ז חילק המנ"ח [מצוה רכד – ד] לענין גזילה ע"מ למיקט]. בהג' בן אריה כתב שאין לחלק בין גניבה לגזילה

³⁴ בהג' בן אריה תירץ שהאיסור הוא משום צער הבעלים עד שיהחזיר, והכא מיירי ביתומים קטנים שלא היה להם צער. וכ"כ במשכנות יעקב דף קפ [פר' מטות]

³⁵ בחי' ר' נחום [אות רכג] תירץ על איוב דהאיסור לגנוב ע"מ לשלם הוא רק במטלטלין שעושה מעשה גניבה, ולא בקרקע שליכא מעשה גזילה. ואף לדעת הרמב"ם שסובר שעובר בלאו דלא תגזול, הי"מ כשמחזיק בקרקע עבור עצמו, אבל כשמחזיקה עבור היתומים אין כאן גזילה כלל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

גדול המפיים לעני³⁶ בדברים יותר מן הנותן צדקה, וכן איוב היה מתפאר במעשיו הטובים (איוב ל פסוק כה) אם לא בכיתי לקשה יום ענמה נפשי לאביון שהיה מתאונן עמו בערתו, ואומר (שם כט פסוק יג) ולב אלמנה ארגן שכל אלמנה שלא היתה יכולה לינשא היה נותן שמו עליה לומר שהיא קרובתו כדי שישאו אותה, ואומר (פסוק טז) אב אנכי לאביונים שהיה מקרבם ויועצם בכל מיני עצות טובות.

ה. אברהם אפילו בדידה לא איסתכל

כבר התבאר במסכת קידושין דף מא. שלמרות שיכול לקדש אשה על ידי שליח³⁷, מי שאפשר לו לקדש בעצמו, אסור לקדשה ע"י שליח אלא אם כן מכירה, שמא אח"כ ימצא בה דבר מגונה ותתנגנה עליו וישנאנה, והכתוב אומר (ויקרא יט פסוק יח) ואתה בתי לרעה פמוך.

י"א³⁸ שבששמע מאמו או מאחד מקרוביו יש מקום להקל שהרי זה כאילו ראה בעצמו, וכן אם מקדשה על דעת שלא לראותה יש מתירים לקדשה ללא ראייה, אולם אין לסמוך על זה³⁹. מכל מקום נוטה שעל כל פנים יראה בעצמו כי חן אשה כו'. ואם ראה אותה קודם הקידושין י"א⁴⁰ שאין צריך לראותה בעת הקידושין.

גם המקדש אשה שמכירה מצוה הוא שיקדשנה בעצמו אם אפשר, שהרי קידושין מצוה היא וכבר התבאר שמוטב שיעשה המצוה בגופו⁴¹ משיעשה ע"י שליח.

³⁶ סמ"ג עשין סימן קס"ב

³⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז לה א

³⁸ עיין עזר מקודש שם א ואפשר שזהו מה שאברהם לא ראה את שרה

³⁹ עיין עינן יעקב שיישב איך לא ראה אברהם את שרה כיון שלא חפץ לראותה לכן מותר לקדש בלי ראותה אולם זהו בגדול לנו כאברהם אבינו שיצרו בידו ויודע שלא יראנה ולא כל הרוצה ליטול את השם

⁴⁰ המהרש"א על הקושיא איך אברהם לא הסתכל על שרה, והאבות קיימו כל התורה כולה. ותני שקודם שקידשה הסתכל עליה, ומאז לא ראה אותה וחשב שמחמת זיקנה פחת יפיה, עד שקרה מעשה שהסתכל בה [שראה בבואה במים – ר' גרשום], כדי שיוכל לירד למצרים בלי שיהרגוהו.

⁴¹ ודוקא במצוה אמרינן הכי אבל בברכת המצוה אף לכתחלה אחר מברך. ח"מ שם א, כדי שלא לבייש את מי שאינו יודע לברך. ט"ז שם לד א, וב"ש שם ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

מה שיש קהילות שאין נזהרין בזה ועושין שדוכין, ואין החתן רואה הכלה. משום שאינו אלא שדוכין וקודם הקידושין רואה אותה⁴². ויש שכתבו⁴³ שטעם זה אינו מספיק ויש לו לראותה בעת השידוכין.

דף טז:

**ו. תבשיל של עדשים לנחם... מה עדשה זו אין לה פה אף
אבל אין לו פה דבר אחר מה עדשה זו מגולגלת אף
אבילות מגולגלת ומחזרת על באי העולם מאי בנייהו
איכא בנייהו לנחומי בניעי**

כבר התבאר במסכת מו"ק דף כז. שאבל⁴⁴ אסור לאכול סעודה ראשונה משלו, אבל סעודה שניה מותר אף ביום הראשון.

ומצוה על שכניו שיאכילוהו משלהם כדי שלא יאכל משלו וזוהי סעודת הבראה, ואם לא שלחו לו סעודת הבראה, או שהוא יחידי בעיר אין חייב לצער את עצמו ויכול לאכול משלו⁴⁵.

ובסעודת הבראה⁴⁶ שמברין את האבל תחילה צריכין להברות אותו תחלה בבצים או בתבשיל של עדשים זכר לאבילות מה עדש זה גלגל הוא, אף

⁴² ולזה סמך בסעודה שעושים בלילה קודם החופה כדי שיראה אותה ועוד היתר כמ"ש בתו' דאגן מתי מעט ועיין דרישה. ב"ש שם ב.

⁴³ טיב קידושין שם שכתב ואני אומר כי לא זו הדרך מוציאתו מידי חששא זו, דהא קשה לכאורה בגמ' מה חשש יש באינו רואה אותה אם יראה אותה אחר כך ולא תיטב בעיניו, הרי בידו לגרשה, מיהו אי אמרינן יש כתובה לארוסה יש לומר דיש לחוש שלא יהיה סיפוק בידו ליתן כתובה ומתוך כך ישאנה אף שאינה טובה בעיניו ותתנגה עליו, אבל למאי דקיימא לן (לקמן סי' נה ס"ו) אין כתובה לארוסה הא בידו לגרשה אחר שיראנה, וצריך לומר דמכל מקום איכא חשש שכדי בזיון הוא לה כי יאמרו הבריות מה ראתה זו להתגרש, אם כן גם בשידוכין ודאי אין לסמוך על מה שיראנה אחר כך דאם לא תיטב בעיניו יבטל השידוך דודאי בזיון הוא, דהא הקנס חייב מטעם בושת, ואם כן צריך לראותה קודם השידוך, וכל שכן דאין סברא שיסמוך על לילה שקודם החופה שיראנה או ואם לא תיטב בעיניו יבטל השידוך, דכדי בזיון הוא אחר ההכנה שטבח טבח והכל מתוקן לסעודה.

⁴⁴ שו"ע ונו"כ שעה א

⁴⁵ מ"ז שם א

⁴⁶ שו"ע ונו"כ שם ט דרך החיים סימן רנא סעיף י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אבלות דבר שחוזר בעולם. ומה ביצה אין לה פה, אף האבל אין לו פה – שאינו צוחק. ואח"כ מותר לאכול כל צרכו.

המנהג⁴⁷ להברות בעונות (עגולות) ובביצים מבושלות, ולא יקלוף האבל עצמו הביצים שנראה כרעבתן.

⁴⁷ שו"ע ונו"כ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

